

Имунизации за подрастващи

на възраст от 14 до 18 години

mmunisation

the safest way to protect yourself

Въведение

Това ръководство е предназначено за подрастващи на възраст от 14 до 18 години и техните родители. В него се обяснява:

- за имунизациите, които се правят на подрастващите, обикновено докато все още са в училище;
- защо са необходими тези имунизации;
- какви странични ефекти може да имат.

В ръководството са дадени отговори и на някои от най-често задаваните въпроси относно тези имунизации.

Ако имате въпроси или желаете повече информация, обърнете се към медицинската сестра в училището или към лекаря или медицинската сестра в кабинета на Вашия личен лекар. Можете също да посетите www.publichealth.hscni.net или www.nidirect.gov.uk/immunisation-vaccines

Защо се нуждаем от имунизация?

Благодарение на националната програма за имунизация опасни болести като тетанус, дифтерия и полиомиелит практически са изчезнали в Обединеното кралство. Но тези болести могат да се появят отново – те все още са налице в Европа и по целия свят. Поради това е изключително важно да се предпазите. В Обединеното кралство повечето от тези заболявания се държат под контрол благодарение на високите нива на имунизация.

Как работят ваксините?

Ваксините съдържат малка част от бактерията или вирусът, които причиняват заболяването, или незначителни количества от химикалите, които бактерията произвежда. Ваксините действат, като стимулират имунната система на организма да произвежда антитела (вещества, които се борят с инфекциите и болестите). Така че, ако влезете в контакт с инфекцията, антителата ще я разпознаят и ще Ви защитят.

Да защитите себе си означава да предпазите другите

Когато достатъчно голяма част от населението е защитена от конкретно заболяване чрез ваксинация, това спомага за предотвратяване на разпространението на тази инфекция в общността. Това се нарича „стадна защита“. Чрез ваксинацията можете да помогнете за защитата на своите приятели и семейство, които може да са уязвими или да не могат да бъдат ваксинирани, и да намалите вероятността от избухване на епидемия.

Ваксина срещу тетанус, дифтерия и полиомиелит (Td/IPV)

Td/IPV, прилагана с еднократна инжекция, усилва защитата, която сте получили като дете срещу тетанус (T), дифтерия (d) и полиомиелит (IPV – инактивирана ваксина срещу полиомиелит).

Какви заболявания ще предотврати Td/IPV?

Тетанус

Тетанусът е болезнено заболяване, което засяга мускулите и може да причини проблеми с дишането. Той засяга нервната система и може да доведе до смърт. Тетанусът се причинява, когато микроби, намиращи се в почвата и оборския тор, проникнат в тялото през отворени рани или изгаряния. Той не може да се предава от човек на човек, но винаги присъства в почвата.

Дифтерия

Дифтерията е сериозно заболяване, което обикновено започва с болки в гърлото и може бързо да се развие и да причини проблеми с дишането. Може да увреди сърцето и нервната система, а в тежки случаи може да доведе до смърт. Преди въвеждането на ваксината срещу дифтерия, в Северна Ирландия са регистрирани до 1500 случая на дифтерия годишно.

Полиомиелит

Полиомиелитът е вирус, който атакува нервната система и може да парализира мускулите трайно. Ако засегне гръдните мускули или мозъка, полиомиелитът може да бъде смъртоносен. Преди въвеждането на ваксината срещу полиомиелит, в Северна Ирландия са регистрирани до 1500 случая на паралитичен полиомиелит годишно.

Ако като дете ми е била поставена ваксина срещу тетанус, дифтерия и полиомиелит, все още ли имам защита?

Възможно е все още да имате някаква защита, но се нуждаете от тази доза, за да завършите рутинните си имунизации и да получите дългосрочна защита.

Колко бустерни дози трябва да си направя?

Необходими са общо пет дози ваксини срещу тетанус, дифтерия и полиомиелит, за да се изгради и поддържа имунитетът Ви. Би трябвало да сте получили:

- първите три дози като бебе;
- четвъртата доза, когато сте били на възраст между три и пет години, преди да започнете училище;
- петата доза сега.

Обикновено не е необходимо да се поставят повече от пет дози ваксина срещу тетанус, дифтерия или полиомиелит през целия Ви живот, но може да се наложи да получите допълнителни дози от ваксините, ако посещавате определени страни. Попитайте медицинската сестра в кабинета на Вашия личен лекар.

Ако мислите, че сте пропуснали някоя от дозите си, говорете с училищната медицинска сестра или със своя лекар.

Ваксината MenACWY

Какво е менингококова болест?

Менингококовата болест е рядко срещано, но животозастрашаващо заболяване, причинено от менингококови бактерии, които се разделят на няколко групи. Най-често срещаните са А, В, С, W и Y. Бебетата, малките деца, тийнейджърите и младите възрастни са изложени на най-висок риск от менингококова болест. Менингококовата болест може да причини менингит и септицемия.

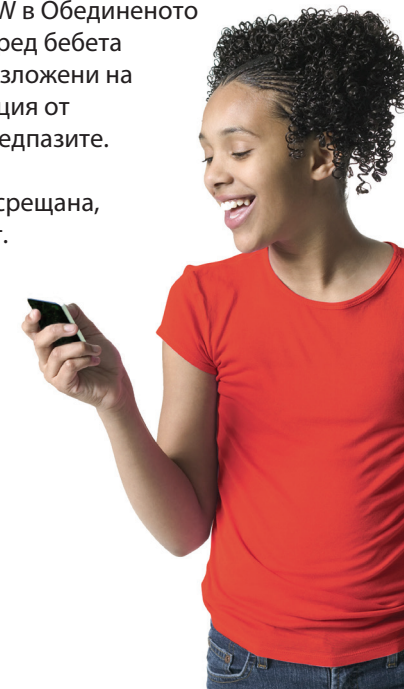
Какво представляват менингитът и септицемията?

Менингитът е опасно възпаление на мембраната около мозъка и гръбначния мозък. Може да бъде резултат от инфекция с бактерии или вирус или в резултат на травма. Септицемията е състояние, при което бактерии проникват в кръвообращението и причиняват отравяне на кръвта. И двете състояния могат да предизвикат сепсис. Сепсисът е прекомерна и животозастрашаваща имунна реакция към всяка инфекция и може да доведе до увреждане на тъканите, органна недостатъчност и смърт.

Защо ми се предлага ваксината MenACWY сега?

Ваксината MenACWY предпазва от заболявания, причинени от менингококи от групи А, С, W и Y. Напоследък се наблюдава значителен ръст на заболяванията, причинени от менингококи от група W в Обединеното кралство, което доведе до няколко смъртни случая сред бебета и подрастващи. Като по-голям тийнейджър, Вие сте изложени на по-висок риск от заразяване с менингококова инфекция от група W, затова трябва да се ваксинирате, за да се предпазите.

Менингококовата инфекция от група С вече е рядко срещана, след като ваксината MenC беше въведена през 1999 г. Защитата от дозата MenC ваксина, давана на бебета, обаче намалява в тийнейджърските години, поради което е необходима подсилваща доза. Ваксината MenACWY ще Ви предпази от менингококови групи А, W и Y и ще засили защитата Ви срещу заболяването MenC. Ваксинацията също така намалява риска да сте носител на бактериите и по този начин предпазва хората около Вас.

Често задавани въпроси

Как ще ми бъдат приложени ваксините?

Ще получите по една инжекция за всяка ваксина в горната част на ръката. Никои не обича инжекциите, но това става много бързо. Използваната игла е малка и трябва да усетите само леко убождане. Ако се притеснявате от инжекцията, споделете това на медицинската сестра или лекаря, преди да я приложат.

Има ли някакви причини, поради които не трябва да се имунизирам?

Има много малко причини, поради които не трябва да се имунизирате. Трябва да уведомите своя личен лекар или медицинска сестра, ако:

- имате много висока температура или треска;
- сте имали конвулсии или гърчове;
- сте имали лоша реакция към някоя имунизация;
- сте имали тежка алергия към нещо;
- сте имали нарушения на кръвосъсирването
- сте получавали лечение за рак;
- сте имали някакво заболяване, което засяга имунната система (като левкемия, ХИВ или СПИН);
- приемате лекарства, които влияят на имунната система (например високи дози стероиди или лечения, прилагани след трансплантация на органи или при рак);
- сте бременна;
- имате някакво друго сериозно заболяване.

Това не винаги означава, че не може да бъдете имунизирани, но помага на лекаря или медицинската сестра да преценят кои са най-подходящите имунизации за Вас и дали е необходимо да Ви дадат други съвети. Семейната анамнеза за заболявания никога не е причина да не бъдете имунизирани.

Има ли някакви странични ефекти?

На мястото на инжекцията често се появяват оток и зачервяване. Понякога се образува малка безболезнена бучка, но тя обикновено изчезва след няколко седмици. По-сериозните ефекти са редки, но включват треска, главоболие, замаяване, гадене и подути лимфни възли.

Ако се почувствате зле след имунизацията, можете да вземете парацетамол. Прочетете внимателно инструкциите на опаковката и приемете правилната доза за Вашата възраст. Ако е необходимо, приемете втора доза четири до шест часа по-късно. Ако температурата Ви все още е висока след втората доза, посъветвайте се със своя лекар.

Не забравяйте, че ако сте на възраст под 16 години, не трябва да приемате лекарства, съдържащи аспирин.

Трябва да уведомите своя лекар, ако страдате от някакъв проблем, който може да е свързан с имунизацията Ви.

Това ли са единствените имунизации, които трябва да получа сега?

От 2019 г. ваксината срещу човешкия папиломен вирус (HPV) се предлага на всички млади хора на възраст от 12 до 13 години (9-ти клас), за да ги предпази от ракови заболявания, свързани с HPV, включително рак на шийката на матката (при момичетата) и рак на устата, гърлото, ануса и гениталиите (при момчетата и момичетата), както и генитални брадавици. За повече информация вижте www.nidirect.gov.uk/articles/hpv-vaccine-adolescents-aged-12-13-years-old

Добре е да попитате медицинската сестра или лекаря дали всичките Ви имунизации са актуални, например MMR.

MMR ваксината

MMR предпазва от морбили (M), паротит (M) и рубеола (R; немска морбили).

Важно е да получите две дози MMR, за да сте напълно защитени срещу морбили, паротит и рубеола.

Ако смятате, че това се отнася за Вас, втората доза трябва да Ви бъде предложена едновременно с Td/IPV и MenACWY. Ако не е, попитайте своя личен лекар или медицинска сестра.

Ако никога не сте получавали MMR ваксина, трябва да получите една доза сега и още една след един месец.

Морбили, паротит и рубеола могат да имат сериозни усложнения.

- Морбили може да причини ушни инфекции, респираторни проблеми и менингит/енцефалит (възпаление на мозъка). Вероятността да доведе до смърт е 1 на 2500–5000.
- Паротитът може да доведе до глухота, обикновено с частично или пълно възстановяване. Може да причини също така подуване и болка в тестисите при юноши и мъже, както и възпаление на яйчниците при подрастващи момичета и жени. Преди въвеждането на MMR ваксината, той е най-честата причина за вирусен менингит при деца.
- Рубеолата също може да причини и възпаление на мозъка и да повлияе на съсирването на кръвта. При бременни жени може да доведе до спонтанен аборт или сериозни здравни проблеми за бебетата им, като слепота, глухота, сърдечни проблеми или увреждане на мозъка.

Има ли някакви причини, поради които не трябва да се имунизирам с MMR?

Има много малко причини, поради които не трябва да се ваксинирате с MMR, но трябва да уведомите лекаря или медицинската сестра, ако имате някое от състоянията, изброени на страница 6.

MMR има ли странични ефекти?

Страничните ефекти след MMR са много рядко срещани. Около седмица до 10 дни след имунизацията може да се появи температура, обрив, подобен на този при морбили, и да загубите апетит, тъй като частта от ваксината срещу морбили започва да действа. Може да почувствате и болки в ставите.

Около две седмици след получаване на MMR ваксината, в много редки случаи може да се появи обрив от петна, подобни на синини, поради частта на имунизацията срещу рубеола. Обикновено това се подобрява от само себе си, но ако забележите подобни петна, покажете ги на своя лекар.

Около три седмици след инжекцията може да се появи лека форма на паротит, тъй като частта срещу паротит от MMR ваксината се задейства.

Сравненията между страничните ефекти на MMR и страничните ефекти на морбили, паротит или рубеола показват, че ваксината е много по-безопасна от самите заболявания.

Къде мога да намеря повече информация за ваксините?

Опитахме се да обхванем най-важните точки за ваксините, които са Ви предложени в тази листовка. Ако обаче желаете повече информация, можете да получите копие от листовката с информацията за пациента или „PIL“ от официалния уебсайт за лекарства. Посетете www.medicines.org.uk/emc и въведете името на ваксините. В Северна Ирландия се използват две различни ваксини срещу MMR, затова тук са посочени имената и на двете, като и двете осигуряват еднаква защита:

- Реваксинация срещу тетанус, дифтерия и полиомиелит: Revaxis
- MenACWY ваксина: MenQuadfi
- MMR ваксина MMR VaxPRO¹ или Priorix

Можете също да се свържете с училищната сестра да обсъдите всякакви притеснения, които може да имате.

¹ Съдържа желатин от свине. Има алтернатива – за повече информация се обърнете към своя лекар или медицинска сестра.

Информация за менингит и септицемия

Менингококовите бактерии могат да причинят менингит (възпаление на мозъчната мембрана) и септицемия (отравяне на кръвта). Менингитът и септицемията са много сериозни заболявания – могат да причинят трайна инвалидност и смърт – и симптомите могат да се появят бързо, затова трябва да се лекуват незабавно. Описаната по-горе доза MenACWY ще Ви предпази само от някои от бактериите, които причиняват менингит и септицемия, но не от всички, затова все пак е необходимо да познавате признаците и симптомите.

За какво трябва да внимавам?

При по-големи деца, подрастващи и възрастни основните симптоми на менингит може да включват:

- схванат врат (проверете дали могат да целунат коленете си или да докоснат челото си с колене);
- много силно главоболие (това само по себе си не е причина да потърсите медицинска помощ);
- непоносимост към ярка светлина;
- повръщане;
- висока температура;
- сънливост, по-слаба реакция или объркване;
- обрив;
- конвулсии или припадъци;

а основните признаци на септицемия може да включват:

- сънливост, по-слаба реакция, разсеяност или объркване (късен признак при септицемия);
- силна остра и тъпа болка в ръцете, краката и ставите;
- много студени ръце и крака;
- треперене;
- учестено дишане;
- червени или лилави петна, които не избледняват при натиск (направете теста с чаша, описан по-долу). Това се вижда по-трудно върху тъмна кожа, проверете вътрешната страна на клепачите и небцето, където петната може да са по-видими;
- повръщане;
- висока температура;
- диария и спазми в стомаха.

Важно е да не забравяте, че не всеки развива всички изброени симптоми. Ако някой развие някои от изброените симптоми, особено червени или лилави петна, **незабавно** потърсете медицинска помощ. Ако не можете да се свържете със своя лекар или все още сте притеснени след като сте получили съвет, доверете се на инстинктите си и заведете лицето в спешното отделение на най-близката болница.

Притиснете стъклена чаша плътно върху обрива. Ако все още виждате обрива през стъклото, незабавно потърсете лекарска помощ.

Изображението е предоставено от Meningitis Research Foundation meningitis.org

Изображението е предоставено от Meningitis Now meningitisnow.org

Къде мога да получа повече информация?

Фондацията за изследване на менингита (Meningitis Research Foundation) и Meningitis Now предоставят информация за менингита.

Обадете се на безплатната телефонна линия на Meningitis Now на 0808 80 10 388 от понеделник до четвъртък от 9:00 ч. до 16.00 ч.; петък от 9:00 ч. до 13:00 ч. или посетете уебсайта на www.meningitisnow.org

Обадете се на безплатната телефонна линия на Meningitis Research Foundation на 080 8800 3344 от понеделник до петък от 9:00 ч. до 17:00 ч., изпратете имейл на helpline@meningitis.org или посетете www.meningitis.org

Можете също да потърсите съвет от своя лекар, медицинска сестра или здравен посетител.

За повече подробности относно всички ваксини, предлагани в Северна Ирландия, посетете

www.nidirect.gov.uk/immunisation-vaccines

Това е настоящата програма и може да се различава малко от тази, когато сте били по-млади. В листовката ще намерите подробна информация за ваксините, които трябва да си направите, ако сте пропуснали да ги направите. Вашият общопрактикуващ лекар може да уреди това.

Ако желаете допълнителна информация за имунизациите, посетете www.publichealth.hscni.net или www.nhs.uk/vaccinations

 Public Health Agency

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Тази информация е адаптирана от първоначално разработена информация от Агенцията за здравна сигурност на Обединеното кралство и се използва съгласно Open Government Licence v 3.0